

Murska Straža

Glasilobmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravnništvo v Radgoni, Murska ulica št. 184. — Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsako soboto zjutraj in stane s poštnino vred do konca leta 1919 8 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2 K 50 vin.

INSERATI: Ena štiristolpna petitvrsta 40 vin. Pri večkratni objavi primeren popust.

Severne meje.

Končno smo vendarle izvedeli, kako so na pariški mirovni konferenci rešili vprašanje naših meja. O severnih mejah, zlasti glede usode Maribora in Radgone, so poročila popolnoma zanesljiva in je brez vsakega dvoma, da pripadeta ti mesti naši kraljevini. Na Koroškem je določena meja „s pridržkom“, ki je jako širok pojem in se da na različne načine raztegniti. Ker so naše čete zasedle Celovec in so morali Nemci podpisati premirje, ki določa novo demarkacijsko črto, upamo, da bo ta „pridržek“ v naš prid. Starodavno Gospodstvo polje, kjer so bili nekoč vstolčeni prvi knezi slovenskega rodu, lepo mesto Celovec (okrog 30.000 prebivalcev), dalje Velikovec, Labud, Spodnji Dravograd in druga koroška mesta, lepo ozemlje z rudinami in bogatimi pridelki, pride trajno v naše roke. Na Štajerskem je načrtana meja brez pridržka in sicer precej ugodno za nas. Iz Koroškega pride meja na razvodje med Dravo in Sekovo, potem pa meji meja med mariborskim in lipniškim okrajem vzdolž do točke, kjer se ta okrajna meja reže z Muro pod Špiljem. Špilje ostane Nemški Avstriji. Po Muri gre meja navzdol do točke, ki se bo pri Segovcah (Sögersdorf) pri Radgoni še določila; potem severoiztočno na eni strani med Obrajno in krajem Diezen, na drugi strani med Pridahofom in Farovcami; nato na bivšo avstrijsko-ogrsko mejo med občinama Pölten na avstrijski strani in Koroščem (Karolyfalva) na ogrski strani. Od te točke med obema vasema teče meja severno vzdolž bivše avstroogrske meje do točke pri Sv. Ani, občina Aigen, sodni okraj Fehring, kjer bo blizu Monoštra trojna državna meja med Avstrijo, Jugoslavijo in Ogrsko. Tu se meja spusti na Ogrsko, in teče po črti, ki se bo določila v mirovni pogodbi z Ogrsko, tako da bo vse slovensko Prekmurje od Monoštra do Spodnje Lendave pripadlo Jugoslaviji.

Severne meje so torej načrtane približno v smislu naših zahtev, čeprav se jim pozna, da so napravljene v naglici, ker bi morala pri treznem prevdanku železnica Radgona — Špilje pripasti Jugoslaviji. Z druge strani pa nam kali veselje pogled na zahod, kjer so našemu narodu v imenu roparske sebičnosti ugrabili stotisoče zavednih rojakov in jih pahnili v italijansko žrelo. Toda zaenkrat pustimo vse črnogledne vidike in pozdravimo svobodno solnce, ki je obsinilo Dravo in Muro kot sveti simbo! ujedinjenja in bratstva dolga stoletja razdvojenega naroda Slovencev od Murske doline do macedonskih poljan:

Svoboden, prost je zdaj naš rod,
na zemlji svoji sam gospod!

Prekmurje.

Zadnjič smo poročali o uporuh prekmurskega vojaštva in o poskusih dr. Obala, da bi spravi! prekmurske Slovence pod Nemško Avstrijo. Danes je ta vstaja končana in madžarski komunisti so zopet gospodarji Prekmurja. Kakor smo izvedeli, je ta upor povzročil v prvi vrsti znani nadporočnik Tkalec, bivši učitelj v Črenšovcih, ki je novembra in decembra lanskega leta neusmiljeno zatiral Medžimurce; seveda je bil takrat v službi Židov in madžarskih grofov. Takoj izza revolucije se je prelevil v strastnega komunisto in je izvajal na Prekmurskem večji teror nego danes pristni madžarski boljševiki. Zatrjuje se, da je ravno s tem terorjem prehitro razkrinkal svoje sebične namene in je prišel navskriž z vlado Bele Kuhna. Posrečilo se mu je inscenirati upor, da reši samega sebe in si je pridobil tudi prebivalstvo, ki je že davno sito boljševiškega nasilja. Ker pa je uvidel, da nima dovolj moči, se je skušal s pomočjo dr. Obala nasloniti na Nemško Avstrijo, toda navsezadnje se je moral s svojimi maloštevilnimi četami umakniti na Štajersko. Zadnje dni se je nahajal baje v Obrajni. Komunisti v Murski Soboti so izdali te dni letak z naslovom „Lübléni národ!“, kjer dolže Tkalca, da si je prisvojil milijone državnega denarja. „Našu lepo domovinu je oudu Ausztriji. Vam je lágó sze felé. Dobré kormánszke rendelete je naopak vam povedu.“ Končno vabijo one, ki „szte nej nikaj krijvi, prítje nazáj domou, nikaj vam ne fcsinijmu.“ Baje so sedaj boljševiki s kmečkim prebivalstvom nekoliko obzirnejši. Seveda je ljudstvo slejkoprej sito madžarsko-boljševiškega gospodarstva in si živo želi svobode. Vkljub vsemu nezaupanju, ki ga gojimo do pariške konference, nas je zelo razveselila vest, da pripade Prekmurje naši kraljevini. Prekmurski bratje, ki so bili stoletja ločeni od nas, ki so hirali pod madžarskim bičem in polagoma izumirali kot zadnji ostanek nekdanje velike slovenske države od Vltave do Mure, bodo zopet z nami v istem naročju, pod isto streho! Boli nas tembolj, da naša vlada ni imela moči, da bi že zasedla Prekmurje in postavila Evropo pred gotovo dejstvo, kar je pač najuspešnejša politika pri pariški konferenci. Ogromne količine živil, ki so bile nakopičene v Prekmurju, bi ostale v naših rokah, povrh tega bi se ljudstvu prihranilo neznosno trpljenje, katerega je moralo prenesti zadnje mesece. Danes je sicer kostanj naš, toda šli bomo v žerjavico ponj. Vsekakor je zdaj v interesu naše države kot nove imejteljice Prekmurja, da se Prekmurje čimprej vojaško zasede in se prične z resnim delom, ki bo prineslo težko izkušanim rojakom lepše in mirnejše dneve!

Izročitev mirovne pogodbe za Nemško Avstrijo.

(Izviren dopis iz Pariza.)

Renner je prišel s svojimi tovariši 4 tedne prehitro po mirovno pogodbo. Ker so že nestrpno čakali v svojem neprosto-voljnem bivališču St. Germain pri Parizu, so se petere velesile odločile, da jim izročé delno pogodbo 30. maja. Prej so pa te velesile morale 29. maja to pogodbo pokazati „majhnim silam“. Pri tej seji pa je romunski delegat Bratiano prosil, naj se še izročitev te pogodbe odgodi, ker bi rada Romunija, Jugoslavija, Poljska in Čehoslovaška prej dobro preštudirale te predloge. Clemenceau je po posvetu z Wilsonom in Lord Georgeom tej prošnji ugodil. Zato so morali Avstrijci čakati še do 2. junija. Ta dan je bila napovedana izročitev za 12 uro opoldne. Wilson se je zakasnil za četrt ure, ker je med potom v mestu St. Claud počila pneumatika na njegovem avtomobilu. Ko je prišel Wilson v grajsko dverano v St. Germainu, so bili poklicani avstrijski delegati v dvorano. Prišli so Renner, Gürtler, Schönbauer, Klein, Eichhoff, Schuller, Wutte, Hlavac, Mayrhauer, Pohl, Prochnich, Frankenstein.

Predsednik mirovne konference Clemenceau jim je v suhoparnem tonu povedal, da jim izroči del mirovni predlogov. O njih, pravi, se ne bo debatiralo ustmeno, ampak v teku 14 dni lahko delajo pismene predloge, na katere jim bo Clemenceau odgovarjal. V 14 dneh morajo biti gotovi s svojimi protipredlogi. Ko te predloge izročijo, jim bo Clemenceau predložil zadnje zahteve, o katerih se bodo morali v kratkem času definitivno izraziti. Clemenceaujeve besede je prvi predstavljai v angleščino, drugi v italijanščino, tretji v nemščino. Medtem je uradnik izročil Rennerju mirovne predloge, knjigo s 300 strani.

Nato je Renner čital v francoskem jeziku daljši govor. Nemški Brockdorff-Rantzau je ponosno govoril nemško, Renner je nemščino zatajil. V svojem čitanju je povedal, da avstrijska republika ni odgovorna za vojsko, ampak je le žrtev kakor druge nove države, ki so nastale iz stare Avstrije. Njegov govor je bil nato prestavljen v angleščino in italijanščino, nemščina pa ni prišla več v poštev.

Nato je pogledal Clemenceau naokrog z besedami: „Nič pripomb? — Nihče ne želi besede? — Seja je končana!“ Delegati so se v pozdrav priklonili in odšli.

Renner je s smehljajočim obrazom prišel in odšel. Ali se bo mirovnim predlogom tudi smejal, se še ne ve. Dne 3. junija se je odpeljal v Inomost, da se tam posvetuje z drugimi politiki. Potem šele bodo začeli govoriti, kaj mislijo o mirovni predlogih.

M. S.

K vprašanju naših železniških zvez.

Pred kratkim smo čitali v časopisih precej nejasne vesti glede železnice Špilje-Radgona, po katerih namerava mirovna konferenca pripoznati to progno Nemški Avstriji. Ni moj namen razpravljati o pripadnosti proge, marveč hočem samo opozoriti na nove in ugodne železniške zveze, ki bi naše kraje v danem slučaju vezale z ostalim jugoslovanskim svetom.

Iz narodnostnega in gospodarskega stališča je važno, da se proga Radgona—Murska Sobota čimprej izvede; na tej črti sploh ni tehničnih težkoč ter bi se proga lahko izvršila brez velikih stroškov in v razmeroma kratkem času.

Druga zelo važna železniška zveza je Ljutomer—Čakovec, ki bi se dala izpeljati iz Ljutomera do Središča oziroma do postaje Mačinci. Tudi na tej črti ni tehničnih težkoč in bi se dala graditi brez velikih stroškov. Po izvršitvi te proge bi dobili najkrajšo zvezo z Zagrebom (tudi z Reko), ker daljava čez Čakovec iznaša 173 km (čez Maribor 213 km).

Jako važna bi bila tudi železnica, katera bi vezala mesti Radgona in Ptuj. Proga se lahko izpelje iz Radgone čez Gornjo Radgono, Ivanjce in sv. Andraž v Ptuj, ker se mora danes ali jutri izpeljati železnica iz Ptuja ob desnem bregu Drave v Maribor. S tem bi dosegli lepo zvezo z Ptujem in Mariborom; daljava Radgona—Ptuj iznaša 35 km, po novi proggi ob Dravi v Maribor 55 km (čez Špilje v Maribor 50 km). Ta proga bi imela lepo bodočnost, ker bi dosegla v Ptuj zvezo z Mariborom, Celovcem in z celim jugom.

Omeniti moram končno, da se lahko postavi v Radgoni tik pred mostom brez velikih stroškov kolodvor za osebni promet, tako da bi osebni vlaki vozili s vseh strani naravnost na to postajo.

Železniška enketa, ki naj se tozadevno skliče, naj čimprej preizkusi te načrte in začne temeljite priprave za izvedbo nujno potrebnih komunikacij Murskega polja in Prekmurja.

I. Malgaj.

Politični pregled.

Najvažnejši politični dogodek za našo Jugoslavijo je določitev naših meja na mirovni konferenci v Parizu. Kljub temu, da so nam določili severne meje še precej ugodno, je naš splošni položaj na tej konferenci zelo težaven, zlasti kar se tiče meja proti Italiji, ki ni požrla samo naše Goriške, Istre in Trsta, marveč zahteva celo Ziljsko dolino na Koroškem, dalje dalmatinske otoke ter mesti Zader in Šibenik, s čimer bi bila Jugoslavija navzlic svojemu dohodu na morje vklenjena v laške okove. Istočasno je porodila Antanta življenjanezmožno dete z imenom: samostojna država Reka. Ta država bi obsegala mesto Reko in njeno zaledje: Sušak, Bakar ter del Istre. Vladal bi naj direktorij, sestojec iz z dveh Italijanov, 1 Jugoslavana, 1 Madžara in 1 reškega meščana. Po treh letih bi ljudsko glasovanje odločilo, komur pripade Reka. Ta diplomatska zvijača, predstavljena v navadni človeški jezik, pomeni, da je tudi Reko dobil Italijan, ki bo že vedel to mesto pripraviti rekom treh let za definitivni plen Savojev. Naša delegacija je protestirala najodločneje, ampak težko da bo kaj uspeha. Sicer pa je jadransko vprašanje zopet odgodeno. — Za vso Jugoslavijo in zlasti še za Slovence je v teh resnih časih veliko zadoščenje, da je bilo glavno mesto Koroške Celovec dne 6. junija po jugoslovankih četah brez boja zasedeno. Istega dne se je podpisala v Ljubljani od delegatov naše države ter Nemške Avstrije pogodba o premirju na Koroškem, temelječa na popolnem sporazumu. Jugoslovanska uprava in zasedenje obsega na podlagi te

pogodbe Rožek, Celovec in Velikovec, dočim ostane Nemcem St. Vid. Feldkirchen in Beljak. Severno od jugoslov. ozemlja se je določila 10 kilometrov široka nevtralna cona. Nemška Avstrija se je zavezala poravnati vso škodo Koroško-nemška dež. vlada se je iz Celovca preselila v Špital ob Dravi.

Iz mirovne pogodbe, ki se je izročila Nemški Avstriji, je razvidno, da mora priznati neodvisnost novih držav: Čehoslovaške, Jugoslavije, Poljske in Ogrske. Prevzeti mora ves vojni dolg prejšnje avstrijske vlade, dočim se predvojni dolg razdeli sorazmerno na vse nove države. O teritorialnih pogojih smo govorili deloma že v začetni številki, deloma govorimo danes na drugem mestu.

Francija in Anglija ste zadnje dni službeno priznali kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Amerika in nekatere nevtralne države so priznale že preje.

Na Ogrskem se vrše hudi boji med Čehoslovaki in madžarskimi boljševiki. Bijejo se za slovaške kraje, ki spadajo k Čehoslovaški, a si jih laste Madžari. Boljševiško rdečo gardo vodita znana c. i. kr. imperijalista Köves in Borojević, kar še jasneje kaže razliko med ruskimi in madžarskimi boljševiki ter dokazuje vso onemoglost madžarske vladeželjnosti. Zadnje dni se je položaj znatno izboljšal v prid Čehoslovakom.

Tedenske novice.

Jugoslovanska Radgona. Še mi zaplapolala z mestnega stolpa naša trobojnica, toda upamo, da bo že kmalu padla ta nemčurska trdnjava docela v naše roke. Mirovna konferenca se je izrekla, da pripade Radgona definitivno naši kraljevini. Ampak na dve stvari moramo opozoriti: Deželna v Ljubljani naj si priklopitev Radgone takoj vpiše v eksibitni zapisnik in tekočo številko rdeče prečrta, da ne pride stvar ad acta. Na to naj posamezni referenti čimprej odrede prevzem tukajšnjih nemškoavstrijskih oblastev. Zakaj zdi se nam, da brez zapisnika in brez tekoče številke ne more živeti naš stari šimelj Birokracij.

Javno vprašanje. V dneh najhujše naše sužnosti so se nabrale precej lepe vsote za slovensko šolo v Mariboru. Upamo, da nam ne bo nikdo zameril vprašanja, v kake namene se bo porabil ta denar sedaj, ko nam menda ne bo treba več vzdrževati slovenskih šol v naši državi s privatnim denarjem. Zato prosimo, da se na to javno vprašanje da javen odgovor.

Ustanovitev javne ljudske knjižnice v Radgoni. Javna ljudska knjižnica je v eminentna narodnoprosvetna potreba v obmejnih krajih. Zlasti med mladino je mnogo takih, ki so obiskovali nemške šole a so ostali dobri Slovenci in Slovenke. Tem je treba pokrepiti narodno zavest in razširiti duševno obzorje z dobrim slovenskim štivom. Dobre knjige so obenem najboljše vaba za inteligentne narodne mlačneže. Tukaj v Radgoni moramo računati tudi z čitatelji iz Prekmurja, dalje z uradniki in njihovimi družinami, ki se naselijo v večjem številu takoj po prevzemu mesta in državnih uradov. Potreba in važnost javne ljudske knjižnice v Radgoni je pač brezdvomna. Zato se je izobraževalno društvo kot edino slovensko društvo v Radgoni odločilo, da

osnuje javno ljudsko knjižnico, kjer bodo razpolago vse slovenske knjige. Ker društvo samo nima nobenih sredstev in ker je zasnovana knjižnica splošnega pomena, apelira na vso slovensko javnost, da z denarnimi prispevki priskoči na pomoč. Izkaz darovalcev se bode od časa do časa objavljati v »Murski Straži«. Prispevki se pošiljajo na naslov: Uredništvo »Murske Straže« v Radgoni (za izobraževalno društvo).

Razpisana trafika v Radgoni. Finančno okrajno ravnateljstvo v Mariboru nam naznanja, da je razpisana oddaja tobačne glavne trafike v Radgoni števil. 216. Jamščina znaša 140 K. Položiti se mora pred izročitvijo ponudbe pri davčnem uradu v Radgoni. Zadnji rok je 4. julij t. l. Natančnejši pogoji se izvejo pri finančni straži, razglas je na razpolago tudi pri uredništvu našega lista.

Državno posojilo. Slovenija je podpisala skupno 40 milijonov državnega posojila. Ker je velik del naših pokrajin v sovražnih rokah ter se je moglo udeležiti podpisovanja le kakih 800.000 prebivalcev, je uspeh prav zadovoljivo.

Občni zbor

„Narodne obrane“ v Radgoni.

V nedeljo dne 15. t. m. ob 10. uri se vrši v jahalnici v Radgoni občni zbor „Narodne obrane“. Nastopijo govorniki iz Maribora. Dolžnost vsakega Slovenca in Slovenke je, da se občnega zbora zanesljivo udeleži. Kdor ni z nami, je proti nam!

Razkosanje našega naroda. Na binkoštni ponedeljek so se vršili po vsej Sloveniji veliki ljudski shodi, kjer se je protestiralo proti namenom pariške konference, ki hoče razkosati naš troimeni narod. Enaki shodi so se vršili tudi na Hrvaškem. Povsod se je odločno protestiralo proti temu mednarodnem zločinu ter se zahtevalo enodušno, da se priklopijo jugoslovanskem kraljestvu vse zemlje in otoki, kjer prebiva naš narod v kompaktnih masah. Vsak mir, ki ne sloni na teh temeljih, bo za naš narod neveljaven. Tudi mi ob Muri, na skrajni postojanki našega naroda, dvigamo svoj glas proti aliirani Evropi, ki hoče izigravati male narode in si jih deliti kot mrtvo blago. Da se zavaruje pred bodočim krvoprelitjem zahteva naše ljudstvo mir na pravični podlagi in bo zastavilo vse delo in vse moči za obrambo in zmago pravice.

Kako je na Ogrskem? Zagrebški „Hrvat“ je priobčil privatno pismo iz Budapešte, datirano dne 13. maja 1919, iz katerega provzamemo sledeče značilne odstavke: Komunistična vlada je odpravila vsaki rang in izenačila vse plače. Plača je razmeroma visoka, dobe se draginjske doklade, doplačilo za ženo in otroke, kar iznaša pri meni mesečno 1800 K. Toda ta visoka plača prav nič ne pomaga. Ne morem si kupiti niti enega ovratnika, niti ene rute. Vse trgovine so prazne; za tisoč kron ne dobiš klobuka in ne čevljev, obleki pa sploh ne govorim. Dobimo nakaznice za meso, dnevno deset dekagramov. Kosilo in večerja staneta dnevno čez 100 K. Ljudje morajo stati kot vojaki pred gostilnami in čakati, da pridejo na vrsto, ako ni medtem vse razprodano. Na masti se sploh ne kuha, pa si lahko predstavljate, kako se človek redi. — Hišnih posestnikov ne poznamo več. Vsaka hiša ima svojega poverjenika, ki pobira najemnino in deli karte najemnikom. Vsak najemnik, tudi bivši hišni posestnik, plača najemnino, ki se izroči v skupno hranilnico. Rekvirira se vse, ne le v mestih, marveč zlasti na deželi. Po mestih se sedaj rekvirira perilo za rdečo gardo. Rekvirira se brez vsakega obzira. Ampak vse to bi človek

še prenesel, ko bi ne bilo naborov. Uradniki brez razlike od 18.—45. leta morajo k prebiranju, kjer vzamejo vsakogar, ki je količkaj sposoben za puško. Tudi s kmeti se dogaja enako. — V gostilnah se ne dobi niti kaplje vina. Če dokažejo gostilničarju, da je prodal vino, mu naložijo 50.000 K globe, pride v zapor na pet let in izgubi obrtno pravico. Tisti, ki bi pil vino, plača 10.000 kron globe, dobi pet let zopora in takoj izgubi službo. Povsod grozi revolucionarno solišče in ustreljenje! Tako dopisnik iz Budapešte. Zdi se, da bi bilo dobro, če bi se poslalo tja vse zabavljace čez Jugoslavijo, da bi se nekoliko »izšolali«.

Nemci ugovarjajo. Štajerski deželni svet je poslal mirovni konferenci v Pariz protest glede meja na Štajerskem. Tudi koroški Nemci strašno protestirajo. Kadar smo protestirali Slovani, v tej vojni pa zlasti Rumuni in Rusi proti trdi nemški pesti, se niso zmenila nemška ušesa za naš klic. Mi smo branili svoje, oni danes protestirajo proti odcepitvi tuje zemlje, kot so za njih slovenske pokrajine. Ampak — up je šel po vodi.

Radgonske novice.

Častnik umoril orožnika. V noči od dne 5. na dne 6. t. m. je nadporočnik Prica tukajšnjega karlovačkoga pešpolka zabolal z bajonetom orožnika Janka Jazbeca, baje vsled tega, ker ga orožnik ni pozdravil. Jazbec je takoj izkrvavel. Ta umor je vzbudil mnogo ogorčenja, ter se je zadeva takoj naznanila socialnodemokratskemu klubu pri narodnem predstavništvu v Beogradu, da potom interpelacije izsili najstrožjo preiskavo in kazen za zločinca. Več v teh razmerah ne moremo pisati, povdarjamo pa,

Pogreba se je udeležil tudi g. major, ki je izrekel svojcem umorjenega orožnika izkreno sožalje. Prepričani smo, da bo kompetentna oblast storila vse, da bodo taki pojavi v bodoče nemogoči.

Nemški oddelek na radgonski pošti razpuščen. Deželna vlada v Ljubljani je razpustila nemški oddelek na radgonski pošti kot represalijo za dogodke v Cmureku, kjer so bili slovenski uradniki, nastavljeni v smislu mariborske pogodbe, na nesramen način od Nemcev izgnani. Poštne posle so prevzeli sami slovenski uradniki in uradnice. Sicer pa upamo, da bodo kmalu razpuščeni tudi drugi uradi, pa ne kot »represalija«, marveč kot posledica pariške določitve meja.

Dr. Kamnikar in jugoslovanski kruh. Te dni so naši redarji zaplenili kruh in meso, katerega je hotela zvesta služkinja vtihotapiti dr. Kamnikarjevi družini v Gradcu. Kruh je črn, kar dokazuje, da Kamnikarjevi niso izbirčni. Ni še dolgo, kar je dr. Kamnikar trgal Gradčanom kruh izpred ust in pošiljal moko v Radgono kot propagando za Nemško Avstrijo, danes pa hoče kruh iz Radgone, da preživi svojo družino. Svarimo že vnaprej pred takimi poskusi, zakaj v našem kruhu se nahaja patogeni *bacillus slovenicus*, ki vzbuja grde skomine po jugoslovanski Radgoni, kjer dobimo bele zemlje po 30 vinarjev komad.

Najnovejša poročila.

Radgona in Prekmurje definitivno naše.

(Izvirno poročilo „Murske Straže“ iz Pariza.)

Pariz, 3. junija.

Naznanjamo Vam veselo vest, da je Radgona z bližnjo okolico ter Prekmurje odločeno po posvetu desetorice peterih velesil Jugoslaviji. O Radgoni z okolico je govor že v avstrijskem traktatu, Prekmurje pa pride v traktat z Ogrji.

Dopisi.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Mislim, da govorim v imenu vseh konjerejcev naše fare, če vprašam pristojno vojaško oblast, je li dovoljeno, da si dovoljuje vodja tukajšnjega žrebčarskega oddelka zabavne izlete na konju in to večkrat popoldne v najhujši vročini. Celu neveščaku se ne zdi to dobro za žrebca, če mora stati ves penast pred gostilno v hladni senci. Da so bili žrebci dovolj drago kupljeni od Nemške Avstrije, je vsakemu znano. Upali smo, da se bode z njimi drugače postopalo kot se godi to sedaj. Ni čuda, da se žival ne more popraviti, če tako ravnajo z njo. Vsak hip lahko vidiš dirjajočega žrebca na cesti in šele po dolgem času prikreva jezdec za njim. O snagi v hlevu bi se dalo tudi marsikaj pisati. Toda prihodnjič več! Ali pri nas res ni človeka, ki bi se malo za vso stvar pobrigal? Zakaj pa vlada v Bučevcih najboljši red in snaga. Če gre tam, mora tudi pri nas. To je splošna zahteva konjerejcev naše fare.

Ljutomer. Naš nežni spol se nikakor ne more prilagoditi razmeram ter še vedno občuje med seboj v blaženi nemščini. Menda ja noče pokazati, kako visoko so izobražene te dame, ker govore nemško, kar danes razume večalimanj vsakdo, ki je bil pri vojaki. Ali bi ne poskusile n. pr. po francosko ali angleško, če že nočejo da bi jih ljudje razumeli? Upamo, da se prizadete gospe in gospodične poboljšajo, sicer bomo govorili drugače. Kako je s slovenskim poštnim pečatom? Da si ga pod Avstrijo nismo mogli priboriti, je že malo bolj razumljivo, ampak da ga nimamo po 8 mesecih naše svobode, tega ne moremo opravičiti. — Še nekaj značilnega se dogaja v našem Ljutomeru: kadar pride naša gospoda v posamezne trgovine in mesnice, se poslužuje nemščine, češ, dobim večji kos ali boljše blago. Ali tako? Danes pa že smemo zahtevati, da se pošteni Slovenci ne sramujejo svojega jezika in nam ne delajo sramote!

Rogaška Slatina. Tukaj se je vršil dne 29. maja ustanovni občni zbor »Čitalnice v Rogški Slatini«, katerega se je udeležilo čer 200 oseb. Kot pevci so nastopili vrli Celjani. Razni govorniki so v svojih navduševalnih govorih spodbujali naše ljudstvo k narodni zavednosti in delu. Društvo je takoj pristopilo z ustanovnih in 106 rednih članov ter se je nabralo ta dan skupno 1849 K. Novo izvoljeni odbor se je konstituiral sledeče: predsednik Fabiani Vladimir, nadpoštar v Rogški slatini; podpredsednik Žurman Janko, posest in župan sv. Trojica, tajnik Zemljič Josip, knjigo- in pisarniški vodja drž. zdravilišča; blagajnik Herg Franjo, ravnatelj drž. zdravilišča, knjižničar Bibernik Ivan, upravitelj zdravilišča, odborniki: Hlinšek Ivan, Verbošek Ivo, Žurman Vinko; rač. pregledovalca: dr. Ogrizek in Klemen Mirko. Čitalnici želimo obilo uspeha!

Sv. Križ na Murskem polju. Dne 15. junija je tukaj po rani sv. maši čebelarski shod v gostilni g. Josipa Koseja v Križevcih. Predaval bo priljubljeni čebelarski potovalni učitelj g. Iv. Jurančič. Nato bo praktično razkazovanje pri čebelnjaku

Alojza Bratina. Popoldne ob pol petnajsti uri (2 1/2 uri pop.) nadaljevanje pri čebelnjakih gg. Marka Slaviča v Ključarovcih in Franca Žnidariča na Grabah. Domači in sosedni čebelarji pridite! A. Bratina, načelnik podružnice.

Gospodarstvo.

Novi bankovci. Kakor se zatrjuje, pridejo novi bankovci, ki so večinoma že dotiskani, s 15. junijem v promet.

Zaostali davki. Namerava se uvesti postava, po kateri bodo morali oni, ki so zaostali z davkom, plačati 50 % več kot bi plačali sicer.

Sladkorja dovolj. Minister za prehrano izjavlja, da bomo v kratkem popolnoma oskrbljeni s sladkorjem. Prodajal se bo po monopolnih cenah v vseh trgovinah.

Petrolej dobimo. Iz Amerike so na potu velike količine petroleja za našo državo. Prva pošiljatev je že dospela na Reko. Dobimo ga tudi iz Rumunije. Do jeseni, ko so dnevi krajši, bo torej tudi petroleja dovolj.

Kako je s soljo? Dr. Korošec je izjavil v Narodnem predstavništvu, da je sklenjena z Nemško Avstrijo pogodba po kateri dobimo 400 vagonov kuhinjske soli. Dne 25. maja je bil sklenjen dodaten dogovor, po katerem dobimo zopet 400 vagonov soli.

Cene moke. Prehranjevalno ministrstvo je sklenilo s Savezom jugoslov. mlinara v Zagrebu dogovor glede mletja pšenice. Kilogram pšenice stane 2 K 25 v., meterski stot torej 225 K. Iz vsakega meterskega centa pa se mora izmleti: 18 kg nularice po 5 K 50 v., 20 kg moke za kuhinjsko porabo po 4 K, 37 kg krušne moke po 2 K, 23 kg otrobov po 60 v., 2 odstotka pa ostaneta za sprašenje. Po tem merilu se ravnajo obstoječe cene za moko.

Listnica uredništva.

Rogaška Slatina. — Poročilo je preobširno za naš list, zato ga prinašamo v znatno skrajšani obliki. **Ljutomer.** Članek tudi tokrat kljub krajšanju ni mogel iziti, ker je vprašanje naših meja aktualnejše. Priobčimo ga v eni prihodnjih števil. **Sv. Anton v Slov. gor.** Izjavili smo že opetovano, da osebnosti odklanjamo. Pritožite se neposredno na okrajni šolski svet in ne zahtevajte od časnikov, da ob tem pomanjkanju papirja prinašajo take osebne zadeve. Isto velja tudi drugim dopisnikom. — **Zagreb.** Pride prihodnjič.

Trgovski pomočnik

išče službe v trgovini mešane stroke ali pa kot natak v gostilni. Vojaščine prost. Takojšnji nastop. Ponudbe pod „Trgovski pomočnik“ na upravništvu lista.

Glavni trg št. 130

Na novo ustanovljena manufakturna trgovina

Janko Gizej

priporoča manufakturno blago po najnižjih cenah

Temeljito znanje jugoslovanskih jezikov

doseže lahko vsak nemški Radgončan, ki se želi natančneje seznaniti z temi jeziki. Pismene ponudbe z natančnim naslovom na upravo »Murske Straže« pod štev. 1919.

Išče se

starejša ženska samskega stanu, ki zna kuhati in na vrtu pomagati. Oglasi se naj pri upravništvu „Murske Straže.“

Miši - Podgane stenice ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja te moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5.—, za podgane in miši K 5.—, osobito ostru pasta za podgane K 6.—, za ščurke K 5.—, posebno močna tinktura za stenice K 5.—, uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti nšem in kurjim očem K 3.—, prašek proti mrčesom K 2.50 in K 5.—, tinktura proti nšem pri ljudeh K 3.—, mazilo za uši pri živini K 2.—, tinktura za bolhe pri psech K 1.50, tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 3.—. Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 46, Petrinjska ulica 3.

Hlapca in deklo

se išče, vajenih vsakega kmečkoga dela za takojšen vstop pod ugodnimi pogoji v okolici Radgone. Ponudbe na upravništvu »Murske Straže«.

Meblovano sobo

v Radgoni ali v Gornji Radgoni išče s 1. julijem notar Hinko Požun v Gornji Radgoni.

Sveže zemlje

se dobe vsak dan od 12. ure do 3. ure popoldne in sicer po 30 vinarjev komad pri

Francu Schönwetter

parna pekarna v RADGONI, Murska ulica.

Krma in Mastin

Da krmo živina, kokoši, pure, goske lažje prebavijo, da je potem meso in mast za uživanje boljša, da je tvoritev jajc in mleka boljša, se primeša krmi enkrat na teden ena pest MASTIN-A. 5 zavitev Mastin-a zadostuje za odgojo in rejo enega vola, krave, svinje, konja za 6 mesecev. Mastin je dobil največje odlikovanje v Londonu, Parizu, Rimu in na Dunaju. Na tisoče gospodarjev ceni in kupuje ponovno Mastin. Ako ga nima lekarnar ali tvoj trgovec, piši potem z dopisnico po 5 zavitev Mastina za 15 kron, poštne prosto na: **Lekarno Trnkoczy v Ljubljani, Kranjsko**, katera z vsako pošto razpošilja naročila na vse strani sveta. 20—3

Aprovizacija v Gornji Radgoni pri trgovcu Franc Korošec

naznanja, da je sedaj vsake vrste moka za dobiti kakor: bela pšenična, kruhova in koruzna kakor tudi koruza v zrnju. Kupi si jo lahko vsak, kakor tudi peki brez posebnih nakaznic.

Dobijo se tudi vsaki dan sveže droži (kvas) ter jih priporoča tudi drugim trgovcem po engros-ceni.

Trgovci mešane

stroke, drogi, kramarji itd. sijajno zaslužijo s prodajo Mastin-a pri kmetovalcih. — Za pojasnila treba pisati dopisnico na naslov: **lekarnar Trnkoczy, Ljubljana (Kranjsko)** na sledeči način: »Pošljite mi tiskovine, cene, navodila za porabo Mastin-a brezplačno. 20—3

Garje,

srebečico, kraste, lišaje uniči pri človeku in živini mazilo zoper srebečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 5 K. — Po pošti 6 K, poštne prosto. Prodaja in razpošilja s pošto **lekarna Trnkoczy v Ljubljani, Kranjsko.** 30—3

Hans Schmidererja naslednik Ludvik Mlinarič Radgona, dolga ulica hiša g. Antauer naznanja da odpre trgovino z barvami.

Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih suhih in oljnatih barv, čisti lenov firnež, lenovo olje, lake, brunolin, karbolineum, ter itd., in vsakovrstno orodje za slikarje in pleskarje.

Lastno izdelovanje oljnatih in steklenih (email) barv.

Prevzamejo se tudi vsakovrstna sobna in cerkvena slikarska dela po najnovjših vzorcih in nizki ceni.

Odprto po nedeljah in sredah.

Naznanjam slavnemu občinstvu da prevzamem

postavljanje peči

štedilnikov (šparherdov) in vsa v to stroko spadajoča dela. Delo izvršim brez napak ter prosim za mnogobrojna naročila.

Filip Jurkovič, v Plitvičkem vrhu št. 40 pri Radgoni.

Čevljarske potrebščine

kot usnje vseh vrst, podplate, gamaše, kopita, žreblje, rinke, sukanec (cviren), drete, pop, klince, pile, podlage (futer), pasto, pripravljeno in izgotovljeno obuvalo za odrasle in otroke in druge potrebščine najboljše kakovosti ponuja

IGNAC ZAMUDA

v Gornji Radgoni pri Murskem mostu

Cene nizke.

Postrežba solidna.

VABILO

na

občni zbor

„Okrajne posojilnice v Ljutomeru“

ki se bode vrši

v sredo, dne 18. junija t. l. ob 8. uri dopoldne v posojilnični pisarni v Ljutomeru.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in prečitavanje revizijskega zapisnika.
2. Poročilo nadzorništva o računu za leto 1918 in odobrenje istega.
3. Izločitev udov.
4. Slučajni predlogi.

Ako bi ta na 8. uro sklicani občni zbor ne bil sklepčen, se vrši ob 9. uri istega dne z istim dnevnim redom in v istih prostorih drugi občni zbor, kateri bode v smislu § 38. pravil sklepal veljavno tudi ne oziraje se na število navzočih zadrušnikov.

V Ljutomeru, dne 5. majnika 1919.

Ludvik Babnik, načelnik.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Hranilne vloge

sprejema od vsakega in njih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta brez posebnega naročila h kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštnege čekovnega urada v Ljubljani št. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila

daje pod najugodnejšimi pogoji in sicer na vknjižbo po 4%, na poroštvo po 4 1/2%. Izposuje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje svoj dolg pri Posojilnici naprej. Stroški za to ne presegajo nikdar 10 kron. Prošnje za vknjižbo novih kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsak torek in petek od 9. do 12. ure dopoldne. Ako pa pride na ta dan praznik, uraduje se naslednji dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar. Posojilnica posreduje tudi izplačevanje obresti vojnih posojil brez vsakega odbitka. Sicer pa lahko opravijo stranke vsak dan vse uradne posle in so veljavni, ako njih podpišeta dva v to upravičena funkcionarja.

Pojasnila

se dajajo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak delavnik od 8.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne.

Uradni prostori

so v lastni hiši, Gornja Radgona, Gornji Gris št. 8.